

Het commentaar op het ‘Onze Vader’ van Tertullianus (±160 - ±230) en Cyprianus (±200 - ±258) en Genesis 1-11

J.W. van Meerten

In 2010 verscheen er bij uitgeverij Kok te Kampen een prachtige vertaling van de commentaren op het *Onze Vader* van Tertullianus en Cyprianus, twee kerkvaders uit de tweede en derde eeuw. In deze commentaren verwijzen zij ook enkele keren naar Genesis 1-11.

Volgens Tertullianus bidt heel de schepping tot God, hij schrijft: *‘Bidden, dat doen ook alle engelen, heel de schepping bidt. Kuddedieren en wilde beesten bidden en buigen de knie. Komen ze uit hun stallen en bolen, dan kijken ze omhoog, niet met werkeloze bek maar op hun manier geluid makend. Maar ook vogels die dan opvliegen gaan omhoog naar de hemel en spreiden bij wijze van banden het kruis van hun vleugels en zeggen iets wat lijkt op een gebed’*.¹

God noemde, volgens Tertullianus, nog voordat zij ervaring had met haar man, Eva ‘vrouw’ (Genesis 2:22) of ‘femina’ (Genesis 5:2). Later werd dat een algemene term dat ook het woord ‘meisje’ bevatte². Toen Adam en Eva te maken kregen met kennis bedekten zij meteen datgene waarvan zij zich bewust waren geworden. Tertullianus verwijst hierbij naar Genesis 3:7.³

In het Nieuwe Testament vraagt Petrus aan Jezus of hij zijn broeder zevenmaal moest vergeven. Jezus gaf als antwoord dat hij zeventigmaal zevenmaal moest vergeven. Volgens Tertullianus *‘om zo de Wet een betere vorm te geven. In Genesis is het namelijk de wraak die zevenmaal wordt gerekend bij Kaïn en zeventigmaal zevenmaal bij Lamech’*. Hij verwijst hierbij naar Genesis 4:24.⁴

Later spreekt Tertullianus over Genesis 6:2. Volgens hem zijn er toen engelen van God afgevallen vanwege de dochters van de mensen. Volgens Tertullianus gaat het hier niet uitsluitend om meisjes maar had er ook kunnen staan *‘echtgenoten van mannen’* of in het algemeen *‘alle vrouwen’*. Als er in de tekst staat *‘en zij namen hen tot echtgenoten’*, staat dat er omdat het natuurlijk gaat om vrouwen die vrij zijn. *‘Als ze niet vrij waren, was het anders geformuleerd. Door nu de sekse globaal te benoemen als dochters heeft de Schrift in een algemene term ook de bijzondere term laten opgaan.’*⁵

Cyprianus heeft in zijn werk over het *Onze Vader* maar één verwijzing naar Genesis 1-11, nl. Kaïn en Abel. God keek *‘bij de offers die Abel en Kaïn als eersten brachten (...) niet naar hun geschenken, maar naar hun hart. Ja, Hij aanvaardde alleen het geschenk van wie Hij het hart aanvaardde’*. Hij verwijst hierbij naar Genesis 4:3-5. Hij gaat verder: *‘De vredelievende en rechtvaardige Abel offerde aan God in onschuld. Daarmee leerde hij dat ook aan anderen: wanneer je geschenken naar het altaar brengt, moet je daar komen met respect voor God, met eenvoud van hart, in alle rechtvaardigheid, in harmonie en vrede. Zo was Abel bij zijn offer aan God, en met recht is hij dan ook later zelf een offer voor God geworden. Hij was namelijk de eerste die het martelaarschap liet zien.’* Volgens Cyprianus markeerde hij met *‘de glorie van zijn bloed’* het begin van het lijden van de Heere Jezus. *‘Hij had immers ook de gerechtigheid en vrede van de Heer gebad.’*⁶

¹ Bladzijde 64.

² Bladzijde 52.

³ Bladzijde 55.

⁴ Bladzijde 38.

⁵ Bladzijde 53-54.

⁶ Bladzijde 94.

Hopelijk geeft dit overzicht aanleiding tot vervolgonderzoek naar de commentaren van Tertullianus en Cyprianus op het *Onze Vader* en onze oergeschiedenis.